
GEORGE NESTOR
CASTELUL SINGURATIC
393
COLECȚIA
Povestiri
ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE
CLUB
cpsf.info

393

GEORGE NESTOR

Castelul singuratic

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: NICU RUSSU
Desene interioare: AUREL BUICULESCU
Portret: ALEXANDRU NESTOR
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

Fiu de învățător, GEORGE NESTOR s-a născut în anul 1921, într-un sat din județul Bacău, a urmat cursurile liceale în orașele Bîrlad și Vaslui, apoi Facultatea de filozofie și litere din București. După obținerea diplomei de licență a început să lucreze ca redactor la revista „Albina", iar apoi la „Tînărul scriitor", desfășurînd o activitate publicistică și literară.

Pînă în prezent are editate 11 volume, dintre care „Rața cu mărgele", „Puiul ciorii", „Vodă Cuza la Hanul Cucului", „Cineva scutură cuibul", „Călăreți în zare", povestiri și romane pentru copii și tineret. Încă din anul 1949 este membru al Uniunii scriitorilor.

Cunoscător al vieții copilului și atras de munca de educație a tinerelor generații, a colaborat la manualele pentru elevii mici, a scris o carte, „Copiii și strada", în Editura didactică și pedagogică, iar în prezent lucrează în cadrul „Revistei de pedagogie", fiind și redactor responsabil al „Almanahului educației".

Romanul „Castelul singuratic", pe care-l publicăm începînd cu acest număr, este prima carte de anticipație scrisă de George Nestor. S-ar părea că, în această carte de proză autentică, George Nestor își dezvăluie o latură nouă a talentului său: un stil deosebit de antrenant în formă, iar în conținut o incizie în psihicul uman, care merge pînă la utopie.

Colecția „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
Anul XVII
1 aprilie 1971

castelul singuratic

1.

ŞINT MEDIC PSIHIATRU şi am treizeci şi patru de ani. La vîrsta aceasta, unii au ajuns să realizeze cîte ceva, alţii îşi urmează hotărîţi făgaşul propriei împliniri, iar alţii, formîndu-şi o anumită părere despre viaţă, rămîn la acea filozofie a pasivităţii, practicîndu-şi lejer profesia. N-aş putea spune că fac parte din ultima categorie, dar nici că m-am afirmat în specialitatea mea. De aceea m-am mirat cînd, într-o dimineaţă, am găsit în camera de gardă, pe masă, un plic cu antetul Ministerului Sănătăţii Publice pe care se putea citi numele meu frumos dactilografiat.

Fiind în general un om corect, nu am avut neplăceri în profesie şi nu-mi puteam închipui că plicul ar închide o veste proastă. Dar iată conţinutul scrisorii: „Domnul doctor John Tores, medic psihiatru, este rugat să se prezinte în dimineaţa zilei de 12 iulie a.c., ora 10, la cabinetul ministrului".

Cele două rînduri lapidare, care sunau mai mult a ordin, nu-mi puteau stinge curiozitatea stîrnită de însuşi plicul închis. În cîteva clipe, revizuindu-mi trecutul, am hotărît de unul singur că nu era nici un motiv să-mi fac griji. Cu toate acestea, simţeam cum în inimă se instalează un mic ghemotoc care începe să mă sîcîie. În fond, eram un medic necunoscut şi nu avusesem de-a face cu oameni mai importanţi decît profesorii de la universitate, prin faţa cărora trecusem la intervale aproape egale să-mi debitez cunoştinţele şi să obţin o diplomă de care uitasem de mult.

Nu solicitasem nimic ministrului, nici altor foruri şi nu înţelegeam de unde şi pînă unde persoana mea sau, dacă vreţi, medicul pe care-l reprezentam trebuia să fie chemat de însuşi ministrul. Nici nu cunoşteam acest personaj atît de important în domeniul nostru de activitate. Ştiam că e un om mai vîrstnic, că fusese în mai multe rînduri membru al parlamentului şi că are cîteva lucrări pe care nu le citisem, probabil fiindcă nu erau deosebite. Aşa stînd lucrurile, între mine şi dînsul nu exista nici o relaţie decît că-i eram subaltern, însă un subaltern atît de umil încît nu m-aş fi gîndit

niciodată că aş putea ajunge în atenţia sa. Şi totuşi mă înşelasem. Plicul de care mă împiedicam mereu, pentru că-l purtam în buzunar, laolaltă cu actele personale şi cu un carnet de însemnări, îmi amintea de fiecare dată că nu mai sînt doar medicul simpatizat de pacienţii unui spital mărginaş şi de alţi cîţiva care veneau la cabinetul meu particular, că, dimpotrivă, sînt un om al cărui nume se află înscris pe nişte blocnotesuri sau tabele, pe registrul unei şefe de cabinet sau chiar pe agenda ministrului.

Nu eram obişnuit cu atenţia de care se bucură unii oameni din partea semenilor apropiaţi şi cu atît mai puţin din partea unor persoane sus-puse. Situaţia, stabilă oarecum, mi-o făcusem cu eforturi îndelungate. Într-o împrejurare dramatică, în timpul ultimului război, părinţii mei pieriseră împreună. Păstrez în memorie şi în suflet, ca pe o spaimă perpetuă, imaginile unor explozii, vuietul agresiv al avioanelor, ziduri şi organe vii învălmăşindu-se în cea mai crîncenă şi mai de neînţeles durere.

Aveam şapte ani cînd am fost rupt în mod definitiv de ai mei. Puţina avere rămasă a fost administrată de o rudă îndepărtată cu atîta interes încît, numai după cîţiva ani, m-am trezit fără un acoperiş sub care să mă adăpostesc. Anii de colegiu şi cei de universitate i-am străbătut cu greu.

Cred că nu are rost să insist asupra acestor lucruri. Oricare om, bancher sau rege, stăpînul pămîntului de-ar fi, poate măcar bănui umilinţa şi sărăcia, suferinţa şi boala, aceste realităţi care ar trebui să se bucure în rîndul oamenilor de o filozofie mai lucidă. Nu voi insista nici asupra anilor de practică în medicină. Corect şi sociabil, stăruitor cînd era nevoie, am căutat întotdeauna să fiu de folos, să încurajez, să aduc alinări. Aveam pacienţi lipsiţi de mijloace, cărora nu le pretindeam plată, dar puteam încasa şi onorarii frumoase de la oamenii avuţi, mai obişnuit de la unele doamne care, deşi convinse, ca şi mine, că sînt perfect sănătoase, se declarau astenice, inventau migrene sau coşmaruri repetate, demne de un tratament susţinut.

Nu mi-am întemeiat o familie pentru că nu m-am gîndit niciodată la mine însumi. Am considerat că sînt destui oameni cărora mă pot dărui, în măsura în care pot face acest lucru.

Sînt nişte convingeri intime pe care nu le-aş fi dezvăluit atît de uşor. Sincer să fiu însă, gînduri contradictorii m-au preocupat fără încetare de la primirea acelei scrisori, mai mult şi mai intens decît aş fi bănuit la început. Oamenii simt nevoia să se descotorosească de prea grelele încărcături psihice,

își caută un confident prin care se eliberează sau cel puțin trăiesc iluzia eliberării. Poate că această pornire, într-o oarecare măsură firească, m-a determinat și pe mine să scriu aceste pagini, în care voi dezvălui niște fapte de-a dreptul uimitoare.

2.

CU ACEEAȘI EMOȚIE ce mă stăpînise în ultima vreme, urcam treptele de marmură și făceam eforturi să apreciez expresia artistică a unor statuete de bronz, instalate la distanțe egale pe socluri, care, probabil, nu aveau nici o legătură cu Ministerul Sănătății Publice. Am reținut doar că aparțineau unui singur creator, adept al unei arte cubiste.

Interiorul biroului în care am intrat peste cîteva clipe și zîmbetul secretarei m-au amuzat subit. Fata era mai mult nostimă decît frumoasă, îmbrăcată într-o rochie exagerat de modernă, de aceeași culoare cu perdelele, fotoliile și canapelele ce mobilau interiorul; totul era vernil, pînă și fardul ochilor ei, pînă și zîmbetul confecționat, atît de util unor asemenea funcționare.

Cînd mi-am spus numele a făcut un gest de ușurare și chipul i s-a luminat de o bucurie sinceră.

— Excelența sa a întrebat de dumneavoastă acum două minute.

S-a răsucit ușor, a intrat pe ușa capitonată, lăsînd-o întredeschisă, pentru ca să revină imediat, cu aceeași lumină în ochi.

— Excelența sa vă așteaptă.

Primirea ei m-a făcut să-mi revin, să fiu eu însumi, astfel încît am pătruns în vastul cabinet ministerial ca un om stăpîn pe sine, ca și cum pătrundeam în propriu-mi cabinet medical. O statuetă de bronz, lucrată în aceeași manieră ca și cele de pe treptele de marmură, trona pe biroul înaltului personaj. Cel de lîngă sculptură era un bărbat cam de cincizeci de ani, puțintel la trup, cu figura încadrată de un păr aproape alb, barbișon negru și ochelari cu ramă de aur.

— Ia loc, tinere! m-a invitat el, după ce m-a fixat peste ochelari.

Figura îi era simpatică, mi s-a părut un om foarte apropiat apreciindu-i nuanța glasului, felul în care m-a privit și, nu știu prin ce legătură de idei, primul sentiment trăit în clipa aceea a fost unul de regret că nu-i citisem lucrările.

Mă intimida risipa de materie în mobilele masive, mult mai mari decît ar fi fost nevoie pentru folosința unui om, toate îngreunate de efortul și măiestria dăltuitorului. Ministrul sănătății publice părea între ele un copil naufragiat, care, în naivitatea lui, nu-și dă seama de răceala și pustietatea stîncilor lîngă care l-au aruncat valurile. În același timp însă, în ochii vizitatorului neobișnuit al cabinetului, masivitatea decorului împrumuta făpturii mărunte a ministrului un spor de personalitate. Reflecțiile mele, naive la rîndul lor, porneau dintr-un sentiment de bravură, pentru că în realitate eram stăpînit de o stimă nețărmurită pentru omul din fața mea sau poate și de oarecare teamă.

Frazele rostite de ministrul sănătății publice se succedau una după alta, uniforme, ca și cum le-ar fi încheiat numai cu punct și virgulă, fără nuanțări, fără dorința de a le da vreo semnificație. Numai după cîteva minute am înțeles că, de fapt, el povestea ceva din trecutul său, niște întîmplări de cînd era, ca și mine, un tînăr medic, îndrăgostit de profesia lui, dornic să devină util, dacă nu indispensabil societății. Viața însă, mai exact istoria științei și a culturii, demonstrează că realizările uriașe se ivesc ca niște piscuri ce se sprijină pe inteligența și efortul a generații de secole sau poate chiar de milenii; că e riscant pentru individ, ca om de știință, să trăiască iluzia înfăptuirilor spontane. Omul de știință, oricît ar fi de tentat să se confunde la un moment dat cu interesele omenirii, e bine să-și delimiteze raza de activitate, să nu uite în special de el însuși, de pericolul dizolvării eului, ușor de confundat cu autodăruirea.

Nu-l înțelegeam, începusem să-l urmăresc cu mai multă atenție, cînd el, ca un profesor mulțumit că a isprăvit prelegerea, și-a schimbat atitudinea, folosind de astă dată un ton direct, interogativ.

— Te-a mirat invitația mea?

— Într-o oarecare măsură, da, excelență!

— Am căutat să te cunosc și cred că te cunosc foarte bine, mi-a mărturisit apoi. Am ajuns la concluzia că ești un om sobru, un medic bun și îndeajuns de docil încît să-ți pot adresa o rugăminte.

— Ascult, excelență.

— Nu am obiceiul să fac uz de autoritatea funcției și cu atît mai puțin în cazul de față. Cîștigi bine deocamdată?

Am ridicat din umeri. Nu puteam bănui cam ce părere avea ministrul sănătății publice despre cîștigul unui medic de talia mea. Deși îmi dădeam seama că alți colegi ai mei au o clientelă numeroasă, de la care încasează onorarii mari, personal eram mulțumit de starea mea economică. I-am arătat de aceea venitul provenit din salariul de la spital și din

onorariile pacienţilor pe care îi îngrijeam prin cabinetul particular. El a zîmbit cu îngăduinţă.

— Destul de modest, domnule Tores. Ai putea lucra în altă parte?

— Da, excelenţă.

— Chiar şi pe o insulă pustie?

— Dacă e nevoie, da.

— Nu e vorba de o insulă, ci de un sanatoriu, undeva pe ţărmul oceanului. N-ar fi o muncă istovitoare, nu sînt acolo decît cîţiva pacienţi.

— Poate că prezintă forme interesante de boală?

— Oarecum. Sanatoriul găzduieşte un număr restrîns de bolnavi care suferă, dacă am înţeles eu bine, de o psihoză mai rară, o mizantropie accentuată. Mi s-a spus că sînt pur şi simplu incapabili de a mai suporta societatea.

— Curios.

— N-aş putea să-ţi mai dau alte lămuriri în această privinţă. Ai auzit de domnul Max Urbo?

— Fabricantul de armament?

— Întocmai. Acest om, a cărui avere incomensurabilă provine din produse destinate distrugerii, este şi un mare altruist. E destul să-ţi fac mărturisirea că în ultimii ani a înzestrat opt spitale şi a construit trei cămine pentru copii orfani. E un caz de dedublare a personalităţii, cu care bănuiesc că eşti de acord.

— Da.

— Sanatoriul şi grija pentru bolnavii de care ţi-am vorbit aparţin domnului Urbo. Ceea ce aş dori eu de la dumneata e să accepţi direcţia acestui sanatoriu. E nevoie de un medic de specialitate, a cărui pregătire să constituie o garanţie în bunul mers al clinicii. În privinţa salariului, el va fi, aproximativ, de trei ori mai mare decît venitul dumitale actual.

— Dar e enorm.

— Dacă ţinem seama că cel care plăteşte e Max Urbo, n-avem de ce ne mira. Bănuiesc că domnul Urbo manifestă un interes deosebit pentru aceşti bolnavi. O singură recomandare ţi-aş face...

— Ascult, excelenţă.

— Ai putea realiza acolo şi o lucrare în măsura în care te preocupă ceva. Asta ţi-ar alunga plictiseala.

— Un experiment în sanatoriu?

— Dimpotrivă. Va trebui să te ocupi cît mai puţin de pacienţii dumitale. Părerea domnului Urbo, care a consultat cîţiva savanţi în materie, este că această boală e bine să fie tratată deocamdată printr-o totală lipsă de intervenţie a ştiinţei noastre.

— Atunci nu înţeleg de ce e nevoie de un medic!

— Pentru că acolo există un sanatoriu, există nişte oameni bolnavi şi oricînd pot interveni schimbări în manifestările lor, aparent normale.

— Dumneavoastră, excelenţă, cunoaşteţi sanatoriul?

— Nu. Ştiu doar atît cît ţi-am spus. Domnul Max Urbo nu mi-a vorbit mai mult şi nici n-am găsit că era interesant să-l întreb. M-a rugat doar să-i recomand un om cinstit, de încredere, iar eu te-am ales pe dumneata. Eşti de acord cu propunerea mea?

N-am răspuns imediat. În primul rînd, nu mă gîndisem niciodată că aş putea prelua o muncă de conducere într-un sanatoriu. Conducerea unei instituţii medicale presupune nu numai un spirit de răspundere mai dezvoltat, dar şi oarecare tact în relaţiile cu oamenii, cît de cît talent organizatoric, însuşiri pe care nu eram de loc convins că le aveam. Desprinderea de spitalul şi cartierul meu, unde mă obişnuisem de ani de zile, însemna totuşi o bruscă schimbare de mediu, cu atît mai mult cu cît trebuia să plec într-un loc enigmatic, undeva pe ţărmul oceanului, după cum enigmatice mi se păreau şi alegerea mea, şi sanatoriul unde urma să fiu director.

Nu auzisem niciodată de un spital special, amenajat doar pentru cîţiva oameni. Era posibil ca marele fabricant, domnul Urbo, acest om cunoscut pe toate meridianele pămîntului, să fie în adevăr un filantrop, să arunce o sumă de bani, pentru dînsul meschină, în scopul vindecării unor oameni. Poate că erau rude de-ale lui sau rude de-ale colaboratorilor apropiaţi. În cazul acesta, grija pentru sanatoriu era justificată. Se mai putea însă ca oamenii internaţi acolo să fi devenit din anumite motive indezirabili pentru el, oameni care-l incomodau. Cred că mai curînd această presupunere ar fi putut justifica recomandarea ministrului de a nu mă ocupa de ei. Nu-mi închipuiam ca un medic, chiar ministru fiind, să sfătuiască pe un alt medic să nu se îngrijească de bolnavii săi. Deşi unele îndoieli, unele întrebări puseseră stăpînire pe mine, în clipele acelea n-am îndrăznit să le exprim; credeam că a pune la îndoială bunele intenţii ale ministrului sănătăţii publice ar fi însemnat lipsă de bun-simţ. Nu mă împăcam însă cu gîndul că aveam să mă izolez într-o pasivitate profesională şi de aceea părerea ministrului că aş putea scrie ceva mi se părea destul de înţeleaptă. Am întrebat:

— Dacă aş încerca să realizez o lucrare, cum singur mi-aţi sugerat, aş avea toată libertatea?

— Bineînţeles, mi-a răspuns el jovial.

— Voi putea pleca de acolo pentru informare?

— Pentru ce fel de informare?

— Să spunem consultarea unor biblioteci.

— Bănuiesc că da. Repet că n-am intrat în amănunte discutînd cu domnul Urbo. De altfel, unele probleme care te interesează le vei putea prezenta personal dumnealui.

— Mă voi întîlni cu Max Urbo?

— Bineînţeles.

Chestiunea devenea de-a dreptul pasionantă. Mă transformasem şi eu într-un personaj sus-pus, pentru că era un lucru ştiut: nu oricare muritor se putea gîndi că ar ajunge vreodată să stea de vorbă cu Max Urbo. Se întîmplă uneori ca oamenii, chiar medici psihiatri fiind, să-şi piardă pentru moment simţul realităţii. Mi se părea că ministrul sănătăţii, care-mi zîmbea mereu, îmi este egal, un coleg mai în vîrstă, cumsecade, şi pentru prima dată am îndrăznit să mă mişc în fotoliul în care înţepenisem. L-am privit de astă dată deschis, cu îndrăzneală şi prietenie. El s-a ridicat în picioare şi mi-a întins mîna.

— Mulţumesc, domnule doctor John Tores.

Cu cîteva clipe mai înainte nu ştiam dacă voi accepta sau nu. Acum era prea tîrziu să hotărăsc eu însumi, hotărîrea era luată. Am îngăimat:

— Voi căuta, excelenţă, să nu înşel aşteptările nimănui.

De-abia mult mai tîrziu aveam să-mi dau seama cît de important era ceasul în care devenisem directorul acestui bizar sanatoriu.

3.

AUTOMOBILUL GONEA pe o şosea de-a lungul ţărmului, lăsînd în partea stîngă plaja îngustă şi umedă. Bătea o briză uşoară, şi eu priveam valurile oceanului cum se avîntă înspumate spre noi, pentru ca să se spargă înainte de a atinge uscatul. Şoseaua era puţin populată, şoferul un om ursuz, astfel că în ceasurile lungi de goană cu maşina ajunsesem într-o stare de plictiseală vecină cu enervarea. Ţinta spre care ne îndreptam era sanatoriul pentru care fusesem învestit director printr-o hîrtie semnată de ministrul sănătăţii în persoană. De la convorbirea avută cu dînsul trecuseră cîteva zile, interval în care avusesem tot răgazul să mă pregătesc pentru mutare.

În legătură cu viitoarea mea muncă nu mai aflasem nimic. Odată plecat la drum, încercasem să obţin de la şofer cîteva relaţii asupra sanatoriului, familiar lui măcar ca aspect exterior din moment ce i se încredinţase sarcina de a mă conduce acolo. Omul îmi atrăsese atenţia şi se scuzase că nu poate întreţine nici un fel de discuţie în timpul conducerii.

Bineînțeles că era un mod destul de brutal de a mi se respinge favoarea unui schimb de vorbe, însă mi-am închipuit că interdicția aceasta făcea parte dintr-un regulament valabil pentru toți conducătorii auto angajați ai firmei Max Urbo.

Șoferul mă luase de acasă după ce, în prealabil, fixasem la telefon ziua și ora plecării. Mi se spusese doar că distanța pînă la sanatoriu o vom parcurge în cîteva ore și că acolo voi fi așteptat de cineva în măsură să-mi dea orice lămuriri aș fi dorit.

Trecuseră de acum peste patru ore și noi încă mai urmam țărmul oceanului, într-un ținut cu aspect monoton, lipsit de așezări omenești și de o vegetație mai bogată. Răbdarea îmi ajunsese aproape la capăt.

— Mai avem mult? am întrebat, călcînd consemnul impus de șofer.

— Nu, mi-a răspuns el cu oarecare uimire în glas, fie că-i displăcuse indiscreția, fie că pe drept cuvînt era mirat de neștiința mea.

În adevăr, numai peste cîteva minute micșoră viteza și viră spre dreapta, întorcînd oceanului spatele. Intrasem pe un drum de țară trasat într-o linie perfect dreaptă, bine întreținut și călcat numai de mașini. Decorul începea să se schimbe. Mașina urca și cobora în pante ușoare, iar în fața noastră ridicăturile de teren erau atît de multe, încît păreau spinările rotunde ale unei turme. Aproape că amurgise și în afară de vegetația săracă de arbuști nu distingeam decît cîțiva copaci înalți și stingheri, răsăriți printre coline ca niște semne de întrebare.

După cunoștințele mele geografice, ținutul în care intrasem figura pe hărți ca o regiune fertilă, însă peste tot nu zăream altceva decît ponoare. Nici urmă de așezări omenești și nici holde. Poate că din pricina înserării sau a stării de plictiseală, locurile mi se păreau pustii. Totuși, după cîteva clipe, monotonia în care ne mișcam avea să se termine brusc. De-abia atinsesem o nouă creastă cînd, în lumina farurilor aprinse de curînd, se ivi foarte aproape un zid înalt de piatră, năpădit de mușchi și de licheni, cu crăpături de secole, întinzîndu-se în întuneric spre dreapta și spre stînga. Porțile de fier masive și uriașe îl făcură pe șofer să stopeze.

— Am ajuns, vorbi el și, uzînd de claxon, emise un semnal care mi se păru ingenios. Sper că sînteți mulțumit de călătorie, domnule, adăugă apoi. Am lucrat întotdeauna pe mașini foarte bune și le-am întreținut cu dragoste. Mașina e ca un animal credincios, ca un cîine care te îndrăgește. Cu cît o cunoști mai bine, cu atît te slujești mai mult de ea.

Eram mirat de dispoziţia omului, nu bănuisem că poate fi atît de guraliv şi voiam să spun şi eu ceva, ca un gest de recunoştinţă pentru bunăvoinţa de a mi se fi adresat, însă atenţia mi-a fost atrasă de ceea ce se petrecea în faţă. Din poarta de fier se detaşa glisant o placă dreptunghiulară, lăsînd un spaţiu gol prin care putea să pătrundă vehiculul nostru.

Intrasem într-o curte vastă, mai curînd un parc, în care copaci înalţi şi rămuroşi, cu trunchiurile groase, albicioase, formau un decor de o stranie frumuseţe. Aveam impresia că aleea de asfalt pe care înaintam realizează o curbă concentrică şi că locul acela împrejmuit de zid este mai mic decît îl puteam aprecia prin drumul parcurs.

În sfîrşit, se deschise un luminiş circular, în mijlocul căruia se înălţa clădirea sanatoriului. După ce văzusem zidurile de piatră, nu mă aşteptam să găsesc aici o construcţie de spital modern. Sanatoriul unde veneam ca director semăna cu un castel medieval, cu ferestre înguste, cupole şi turnuri, o arhitectonică veche, însă primitoare. Totul era luminat.

Coborînd din maşină, mi-am putut da seama că se făcuseră toate eforturile posibile pentru modernizarea locului. Cîteva fîntîni arteziene, iluminate în culori, lampadare, plante exotice şi arbuşti răsădiţi într-o simetrie de bun-gust, statui de concepţie modernă, bănci şi mese de piatră sculptate cu măiestrie întinereau bătrînele ziduri, făcînd din castel o casă ospitalieră.

Priveam interesat în jur, cu ochiul omului ce avea să conducă provizoriu acea instituţie, cînd am observat că alături aştepta un bărbat.

— Bună seara, domnule! Doctorul John Tores?

— Da, am răspuns surprins şi l-am fixat în ochi. El mi-a reţinut privirea cu destulă politeţe în atitudine. I-am întins mîna.

— Numele meu este Logan, s-a prezentat apoi. Sînt administratorul sanatoriului.

— Mă bucur, i-am replicat şi am continuat să-i studiez statura atletică, chipul blond, atitudinea curtenitoare.

Am vrut să mă întorc spre maşină pentru a-mi ridica valiza, însă Uri Logan m-a oprit cu un gest prin care mă asigura că are cine se ocupa de aşa ceva şi m-a invitat cu o plecăciune uşoară:

— Domnul Max Urbo vă aşteaptă.

M-a străbătut un fior de surpriză. Nu ştiam că Max Urbo va fi acolo, că venise special pentru a asista la instalarea mea.

— E în castel?

— Da, domnule... Noi ne-am dezobișnuit de a-i mai spune astfel acestei clădiri. Denumirea lucrurilor este hotărîtă de obicei de folosința lor practică.

— Desigur, desigur, am mormăit pornind spre intrare.

Însemnatul personaj, unul dintre cei mai bogați oameni ai globului, domnul Max Urbo, se afla în prima încăpere a castelului, instalat într-un fotoliu și ținînd pe genunchi o servietă voluminoasă, fapt din care mi-am dat seama că era gata de plecare. De altfel văzusem afară două mașini în jurul cărora așteptau cîțiva oameni. M-am oprit la oarecare distanță, adresîndu-i un salut cuviincios.

Omul din fața mea îmi inspira mai curînd interes decît emoție. Nu știam că vestitul fabricant de armament e atît de tînăr. După cîte am putut aprecia în primele clipe, Max Urbo era doar cu cîțiva ani mai în vîrstă decît mine, în jur de treizeci și cinci de ani. Deși aplecat deasupra servietei, poziție ce-i trăda nerăbdarea sau poate grija pentru timpul său măsurat, mi-am dat seama de statura zveltă, de dinamismul ce-l caracteriza.

— Fiți binevenit, domnule Tores, l-am auzit vorbind. Avea un timbru limpede, de tenor, în care se putea bănui răceala, distanța pe care oameni ca dînsul o impun din obișnuință în discuții. Am fost informat că sînteți un bun medic și sînt încredințat de lucrul acesta.

— Vă mulțumesc, domnule.

— Aveți vreo nelămurire în legătură cu îndatoririle dumneavoastră aici?

— Nu, domnule.

Răspunsul monosilabic pe care i-l dădusem l-a mirat probabil, căci a făcut o scurtă pauză și a ridicat ușor din sprîncene.

— Știți exact ce aveți de făcut?

— Dacă am înțeles bine, n-am de făcut prea multe.

— Ați înțeles foarte bine, domnule doctor. Vă veți convinge, fără îndoială, că bolnavii de aici nu au nici o dorință să comunice cu cineva. În legătură cu tratamentul, vi s-a comunicat părerea unor autorități de prestigiu în psihiatrie.

— Da, domnule.

Era inutil să mai protestez față de Max Urbo, să-i explic că ceea ce-mi pretindea el era de fapt absurd. Renunțarea la îndatoririle mele de medic avusese loc în convorbirea cu ministrul sănătății; acum era prea tîrziu să mai pretind că am o conștiință profesională. O puteam face în cabinetul ministrului, în fața unui om din aceeași breaslă, dar nu o făcusem. La drept vorbind, încă nu-mi dădeam seama de ce acceptasem propunerea. Poate că în intimitatea ființei mele

eram convins că oamenii internați în acest sanatoriu n-aveau în adevăr nevoie de un medic. Cel puțin deocamdată.

— Numirea dumneavoastră a și fost anunțată astăzi în presă, l-am auzit din nou pe Max Urbo.

— Numirea mea a apărut în presă, domnule ?

— Nu trebuie să vă mire, domnule doctor. E o slăbiciune a mea, mai veche : vreau să-mi fie cunoscute bunele inițiative. Nu e vorba de dumneata, ci de acest așezămînt de sănătate. Sînteți mulțumit de condițiile materiale ce v-au fost oferite ?

— Da, domnule.

Max Urbo s-a ridicat în picioare și l-a fixat pe administratorul sanatoriului, care rămăsese prezent la discuția noastră tot timpul.

— Domnul Logan a primit dispoziții să vă creeze toate condițiile de confort. Mai e ceva ? a întrebat nerăbdător, gata să pornească spre ieșire.

— Da, domnule.

— Ce anume ?!

Era vădit contrariat că-l oprisem. I-am răspuns cu destulă îndrăzneală în ton.

— Aș dori să știu dacă pot pleca oricînd de aici pentru treburi personale.

— Treburi personale ?! s-a mirat el. M-a privit pentru prima dată mai cu atenție. Nu, nu puteți pleca oricînd, domnule doctor. Prefer să ieșiți pentru cîteva zile la intervale regulate. Veți putea pleca după fiecare lună pentru cinci zile.

— Vă mulțumesc, domnule.

— Bună seara, doctore Tores... Dumneata, Logan, însoțește-mă la mașină.

Administratorul mi s-a adresat, înclinîndu-se :

— Mă întorc imediat, domnule.

Simțeam că sînt puțin amețit și m-am așezat pe un scaun.

4.

A DOUA ZI m-am deșteptat cînd soarele se înălțase de mult. Administratorul Logan mă instalase la etaj, într-una dintre cele mai confortabile încăperi ale castelului. Stăteam întins pe pat și cercetam spațiul în care mă aflam și pe care seara, obosit de drum, n-avusesem timp să-l cunosc prea bine. Cred că lenevеam în așternut mai mult din lașitate. Începînd cu dimineața aceea, inițiativele ar fi trebuit să-mi aparțină, în definitiv eram directorul sanatoriului. Totuși nu făceam nimic. Gîndeam despre mine ca despre altul,

mă socoteam un om de paie şi, în realitate, aşa mă şi comportasem în ultima vreme. Felul în care acceptasem această slujbă, apoi modul în care fusesem adus şi aprobasem docil toate cîte mi se ceruseră nu duceau decît la concluzia că n-am de făcut nimic, mai exact că n-am dreptul să fac ceva. Cred că mai intervenea şi curiozitatea.

Aşteptam să văd ce are să se mai întîmple. Eram sigur că Max Urbo dăduse indicaţii precise administratorului în legătură cu mine. Mă întrebam dacă îmi pregătiseră un cabinet medical, cît de cît, sau măcar un birou.

Mi se făcuse şi foame. M-am ridicat hotărît să cobor şi m-am oprit din nou, iscodind prin cameră. Prin cele două ferestre ce se deschideau în faţa clădirii puteam privi locul unde coborîsem cu o seară mai înainte. Nici o mişcare, nici o fiinţă omenească. Am dat ocol încăperii, am deschis o uşă în peretele din stînga şi am intrat în baie. Aceeaşi eleganţă ireproşabilă. Baia avea o singură fereastră umbrită. Am vrut s-o deschid, însă cîrligele erau înţepenite, greu de mişcat. Mi-am dat seama că fereastra dădea într-o curte interioară, pe o terasă îngustă şi acoperită.

Apa rece m-a înviorat. Peste cîteva minute eram îmbrăcat într-un costum elegant şi deschideam uşa dormitorului cu prudenţa celui ce vrea să iasă neobservat dintr-o casă străină.

— Bună dimineaţa, domnule doctor, am auzit pe cineva.

Era o fată cu chipul mic, cu ochii albaştri şi părul blond, încît semăna cu o păpuşă de ipsos îmbrăcată într-un halat alb, cu o croială mai mult de rochie. Mi s-a părut puţin surprinsă, chiar speriată, deşi eram convins că se afla acolo mai de mult.

— M-a trimis domnul Logan să văd dacă v-aţi sculat.

— Ai aşteptat în faţa uşii ? m-am mirat.

— Nu. Am stat acolo ! şi mi-a arătat în jos treptele de marmură. Vă puteţi bizui pe mine, domnule doctor, sînt omul dumneavoastră de ajutor dacă aveţi nevoie de ceva.

— Eşti soră ?

— Da. Domnul Logan vă roagă să poftiţi în sufragerie.

Am coborît împreună treptele în holul în care mă văzusem cu Max Urbo, apoi, deschizînd o uşă masivă de stejar, am pătruns în sufragerie. Pereţii acestei încăperi, din lemn roşcat, erau sculptaţi aproape în întregime, reprezentînd scene de vînătoare şi de familie, lupte şi alegorii a căror semnificaţie n-o cunoşteam.

Pe una dintre laturile mesei, administratorul îşi rezema coatele cu tîmplele sprijinite în pumni. Cu aceeaşi atitudine curtenitoare, pe care de acum i-o cunoşteam, s-a ridicat să mă întîmpine.

— Probabil că vreţi să cunoaşteţi personalul sanatoriului? m-a întrebat el după ce am schimbat cîteva vorbe fără importanţă. Vă aşteaptă alături.

Am încuviinţat, şi el a tras o draperie grea ce închidea o arcadă, descoperind altă încăpere asemănătoare cu cea în care ne aflam. Aproximativ patruzeci de oameni, bărbaţi şi femei, în ţinută şi cu chipuri festive, aşteptau în picioare, formînd un careu aproape perfect. Caraghioslîcul situaţiei m-a făcut să zîmbesc, zîmbet interpretat se vede pozitiv, căci pe feţele oamenilor s-a ivit îndată o destindere, şi grupul şi-a pierdut rigiditatea iniţială.

Apariţia mea făcuse întîmplător o bună impresie. Nu aceeaşi impresie mi-am format-o eu despre administrator. Uri Logan sau fusese militar şi era obişnuit cu o disciplină fermă, sau voia să-mi impună un anumit mod de comportare în relaţiile viitoare cu personalul. În timp ce-mi prezenta în fraze destul de zgîrcite pe fiecare, mă gîndeam în altă parte şi, cum se întîmplă în asemenea situaţii, am reţinut doar pe cîţiva, mai mult datorită înfăţişării sau comunicării neprevăzute ce are loc între oameni necunoscuţi în urma unei simple priviri.

Un bărbat de patruzeci de ani, scund, roşcovan, mă privea cu deosebită simpatie. Ajungînd cu explicaţiile la dînsul, Uri Logan mi-l prezentă ca fiind specialistul grădinar, cel ce se îngrijeşte de flori şi de întreg parcul. I-am zîmbit deschis nu numai pentru bonomia lui, dar şi pentru nobleţea profesiei. Dintre ceilalţi am reţinut pe bucătăreasă, o femeie mai vîrstnică, cu o privire rea şi iscoditoare, un flăcău uriaş, cu un tic al muşchilor faciali, salariat pentru munci manuale mai grele, o fată slăbuţă, cu faţa adormită, despre care mi se spusese că e stenodactilografă, dar că în general îl ajută pe Logan în treburile de administraţie, şi un alt tînăr, vioi, cu ochii neastîmpăraţi, şoferul, care circula des între sanatoriu şi oraş pentru aprovizionarea cu alimente proaspete. Restul personalului era format din ajutoare la bucătărie, cameriste, oameni de serviciu, portari, meseriaşi pentru întreţinere.

— Mai avem cîţiva paznici, domnule doctor, a ţinut Uri Logan să mă informeze. Aceştia fac cu schimbul în jurul parcului, măsură pe care am luat-o datorită faptului că sîntem destul de izolaţi, după cum aţi putut constata.

— Bănuiesc că ne vom înţelege destul de bine, domnilor, m-am adresat tuturora cu o uşoară înclinare şi culegînd încă o dată semnele de simpatie ale celor mai mulţi.

O jumătate de oră mai tîrziu, după ce luasem dejunul, mă aflam din nou împreună cu Logan.

— Aş dori să văd cabinetul medical, i-am cerut.

După ce am traversat holul castelului, el a deschis o ușă opusă celei ce dădea în sufragerie, deasupra căreia se vedea și o mică tăbliță indicatoare. Cabinetul, o singură încăpere, era utilat simplu. Chibzuind la cele ce aveam de făcut, mi-am putut da seama că totuși mi se puseseră la dispoziție mobilierul și aparatura necesară pentru a consulta un om sau pentru a-i acorda primul ajutor. O vitrină specială din mahon și cristal era înzestrată cu destule medicamente, toate pentru un tratament specific medicinei generale. Faptul nu m-a mirat prea mult. Mă convingeam de la un ceas la altul că bolnavii internați acolo nu suferă de nici un fel de psihoză, că întreg sanatoriul era un pretext și că eu însumi însemnam cu mult mai puțin decît nota referitoare la numirea ca director al sanatoriului, apărută în ziare.

Nu voiam totuși să-mi trădez gîndurile. Eram sigur că sub masca supunerii și a curtoaziei, administratorul Logan ascundea cea mai atentă supraveghere asupra intențiilor mele. Dacă m-aș fi arătat prea indiferent față de îndatoririle de director, atît cît îmi fuseseră îngăduite, cred că i-aș fi dat de bănuit. Am preferat de aceea să adopt atitudinea naivului care-și ia în serios o sarcină chiar atunci cînd i se încredințează formal.

În timp ce iscodeam fiecare colțișor al cabinetului pentru a mă edifica asupra celor aflate acolo, Uri Logan, rămas în picioare lîngă ușă, mă urmărea cu vădit interes, atent la exclamațiile mele aprobatoare.

— E perfect, domnule Logan, i-am spus în cele din urmă. Bolnavii unde sînt internați?

— Doriți să-i vedeți, domnule?

— Bineînțeles.

El a rămas tăcut, mai mult decît s-ar fi cuvenit, și puțin încurcat. Era limpede că-și căuta cuvintele.

— Da, da, a vorbit în cele din urmă. Îi veți vedea, domnule doctor. Dumneavoastră, după cîte am înțeles din spusele domnului Urbo, nu veți aplica un tratament asupra lor, ci-i veți supraveghea.

— Știu exact ce am de făcut, domnule Logan.

— Vă rog să nu vă supărați, s-a scuzat el. Va trebui, fără îndoială, să-i cunoașteți, să vă faceți o părere despre dînșii, însă nu știu cum e mai bine să procedăm.

— Nu înțeleg.

— Ei stau de obicei în camerele lor, fiecare are cîte o o cameră, unde li se servește și masa. Nu prea comunică între ei și nici cu noi, cu nimeni, iar dumneavoastră știți mai bine decît oricare cauza acestei comportări. Domnul Urbo v-a vorbit.

— Da, mi-a vorbit.

— Ies totuşi la plimbare, în fiecare zi aproape, cîte o oră, două, se plimbă prin parc, pe alei, uneori schimbă cîte o vorbă şi desigur că veţi avea prilejul să-i vedeţi, să-i observaţi în măsura în care şi ei se vor afla în momente prielnice.

— Cîţi sînt ?

— Trei, domnule.

Nu mă aşteptam la această cifră. Bănuiam că sînt puţini, mi se spusese, însă în nici un caz că sînt doar trei bolnavi. Totuşi nu m-am trădat.

— Mai tineri, mai în vîrstă ? am vrut să ştiu.

— Unul dintre ei este trecut de cincizeci de ani, ceilalţi doi sînt mai tineri. În general, domnule doctor, se comportă normal. Dacă i-am judeca după fizionomie, după gesturile şi acţiunile lor, par mai normali decît oamenii sănătoşi. Uneori joacă şah aici, în faţa clădirii, sau discută, glumesc cu personalul de serviciu, totul pare firesc. Bineînţeles, eu am prevenit oamenii să nu-i plictisească. Noi îi stimăm, domnule doctor, îi respectăm, pentru că de aceea sîntem plătiţi de domnul Urbo toţi cei pe care ne-aţi cunoscut. Ne facem datoria, şi dumneavoastră înţelegeţi bine lucrurile acestea...

Tot ce debita Logan aducea a instruire, ca lecţie discursivă plină de reţineri şi de contradicţii.

— Crezi că astăzi vor ieşi din camerele lor ?

— Fără îndoială, domnule doctor, ies în fiecare zi. Îi vom întîlni peste cîteva ore, fără îndoială. Vom ieşi împreună, dacă binevoiţi, şi veţi avea prilejul să vă daţi seama.

— Le întocmeşti un meniu special ?

— Da, domnule, în fiecare zi. Vă rog chiar să-l aprobaţi dumneavoastră de fiecare dată. În privinţa aceasta sîntem datori să le oferim toate condiţiile, să le satisfacem toate dorinţele... bineînţeles, cu aprobarea dumneavoastră.

— Există aici o bibliotecă ?

— Da, domnule.

— Ei citesc ?

— Citesc, domnule. Adică nu ştiu. La drept vorbind, biblioteca noastră e destul de mică, doar cîteva sute de volume beletristice, şi o folosim mai mult pentru personalul de serviciu. Nu, ei nu citesc, domnule. Vreau să spun că nu mi-au cerut nici o carte din acestea. Ar trebui să citească ?

— Fiecare face ce vrea, i-am răspuns în doi peri domnului Logan, bucuros că-i descoperisem unul dintre punctele asupra căruia nu fusesem iniţiat.

Eram sigur că oamenii citeau mult, Logan o afirmase de la bun început, fără să-şi dea seama. În cazul acesta, psihoza care li se atribuia nu mai putea fi o realitate. Am trecut repede peste afirmaţiile lui, tocmai pentru a nu-i atrage aten-

ţia, mulţumindu-mă cu încă o constatare ce-mi întărea bănuielile.

— Dumneata ai trimis sora medicală să mă cheme la dejun? l-am întrebat.

— Da, domnule.

— Nu cred că e bine ce-ai făcut. În definitiv, e un cadru sanitar, are alte îndatoriri, nu? Puteai trimite un om de serviciu, nu crezi?

— Aveţi dreptate, şi vă asigur că voi fi mai atent altă dată.

— Foarte bine, domnule Logan. Acum vreau să verific aparatura din cabinet şi te-aş ruga să mă laşi singur. Cînd crezi că putem ieşi împreună prin parc şi putem vedea, eventual, pe cei trei bolnavi, te rog să vii să mă anunţi.

— Da, domnule.

— E o datorie a mea să fac acest lucru, deşi, între noi vorbind, aş fi bucuros să nu se ivească nici un fel de complicaţii cu dînşii. Am în curs o lucrare la care scriu şi mi-ar folosi grozav un timp liber mai îndelungat.

— Aici, la noi, veţi putea lucra în linişte, domnule doctor. Nici eu nu-mi voi îngădui să vă tulbur decît în cazuri extreme.

— Mulţumesc, domnule Logan, eşti un om de înţeles.

În timp ce ieşea din cabinet, i-am zărit pe faţă un zîmbet de satisfacţie. Se temea, probabil, că voi fi un om insistent, dificil, care-i putea amplifica răspunderile ce le avea la castel şi mă străduiam să-i creez o impresie contrarie.

5.

ÎN ACEEAŞI ZI, aproape de amiază, aveam să-mi schimb părerea, în sensul că n-avea nici un rost să fiu atît de zelos în susceptibilitatea mea. Am cunoscut pe cei trei domni, locatari ca şi mine ai castelului, şi chestiunea mi-a apărut extrem de simplă: oamenii nu sufereau de nici un fel de psihoză, erau sănătoşi din toate punctele de vedere. Ca specialist, mi-am dat seama uşor de lucrul acesta şi faptul nici nu m-a intrigat. Am descoperit doar o trăsătură care mă caracteriza fără să ştiu, şi anume naivitatea.

De ce spun lucrul acesta? Pentru că atît ministrul sănătăţii cît şi domnul Max Urbo, dacă mă gîndesc bine, îmi vorbiseră destul de limpede de la început. Nu eram obişnuit cu acest fel de a vorbi, de aceea i-am înţeles greşit. Ei nu voiseră, propriu-zis, să mă înşele, ci pur şi simplu să mă menajeze. Po-

trivit educației pe care o aveam, trăind între oameni simpli, deschiși și sinceri, probabil că i-aș fi pretins lui Max Urbo să mi se adreseze cam în felul acesta: „Domnule doctor John Tores, am nevoie de un medic psihiatru pentru a fi directorul unui sanatoriu, care de fapt nu e sanatoriu, care să confirme prin prezența lui că îngrijește niște alienați mintali, care de fapt sînt sănătoși, iar pentru asta îl plătesc mai mult decît s-ar aștepta". Domnul Max Urbo însă nu putea vorbi în felul acesta și cu atît mai puțin unui intelectual care, se presupune, își are personalitatea lui. Nu-mi putea vorbi decît adresîndu-mi-se ca unui medic psihiatru, despre care se poate crede că e în stare să sesizeze niște subtilități.

Văzînd că accept direcția și salariul exagerat ce mi se oferiseră, Max Urbo nu se gîndise nici o clipă că eu nu-mi dau seama despre ce este vorba. Acum mă bucuram că cel puțin nu-mi dezvăluisem tenacitatea caracterului, fapt care m-ar fi făcut nedemn de încrederea ministrului și a lui Max Urbo. Trecusem un examen greu fără nici un efort, numai datorită faptului că fusesem intimidat de autoritatea lor.

Am început să-mi formez asemenea convingeri după ce l-am cunoscut mai întîi pe cel mai vîrstnic dintre pretinșii bolnavi. Umblam alături de Logan, pe una dintre alei, admiram frumusețile parcului, cînd în fața noastră s-a deschis un luminiș și imediat privirea mi-a fost atrasă de strălucirea unui lac, cu o suprafață cam de cinci mii de metri pătrați, înconjurat de vegetație specifică. Cineva, un bărbat cu o pălărie cu boruri mari, îmbrăcat într-un tricou cu mînecă scurtă, pescuia. Îi vedeam doar spatele și vîrful undiței. Cum stătea singur, atent la luciul apei, omul ne-a auzit umbletul și s-a răsucit spre noi, înălțîndu-și cu un bobîrnac pălăria pe frunte. A stăruit doar cîteva clipe cu privirea asupra mea, apoi am putut observa limpede cum pe chipul său se ivește o lumină de surpriză plăcută, specifică omului plictisit, izolat, care asistă la o schimbare, la o apariție nouă. Indrăznesc să afirm că chiar numai acest semn, această inobservabilă comportare, era o dovadă că pescarul nu putea fi un mizantrop. Și-a asigurat undița într-un cîrlig înfipt în pămînt, s-a ridicat și a venit să ne întîmpine. Călca apăsat și rar, puțin reținut în gesturi, însă zîmbitor, ca și cum ar fi vrut să prelungească ritualul acelei întîlniri cu noi.

— Nu vrea să se agațe nimic, Logan, a vorbit el, arătînd cu un gest peste umăr luciul lacului.

Mi-am dat seama după fizionomie că e un intelectual, iar dezinvoltura, modul cum se adresase administratorului mă făceau să cred că e un personaj important. Impresia avea să mi se confirme îndată. Logan, intimidat, s-a înclinat de cîteva ori.

— Îmi pare rău, domnule profesor, că nu aveți noroc la pescuit. Îmi pare rău, desigur,... dar... îngăduiți-mi să vă prezint pe domnul doctor John Tores.

— Mă bucur, doctore, mi s-a adresat pescarul, întinzîndu-mi mîna. Numele meu este Valbunius.

Ultimele lui cuvinte mi-au dat senzația unui curent electric străbătîndu-mi corpul. Știam că Valbunius, Tanus Valbunius era unul dintre cei mai celebri savanți în domeniul chimiei și fizicii, întîlnit în multe tratate pe care le studiasem. Nu eram sigur că am în față pe marele om de știință și nici nu-l puteam întreba. În primul rînd l-aș fi jignit, iar în al doilea rînd aș fi apărut în fața lui și a administratorului Logan ca un intrus în castel, care habar n-are pe ce lume se află, unde și pentru ce a venit acolo. Or, în urma propriilor raționamente, de ultimă oră, ajunsesem la concluzia că trebuie să adopt poziția celui ce cunoaște cum stau lucrurile, dar că se supune unui consemn general. Chibzuind rapid, m-am hotărît să nu pierd totuși prilejul de a mă încredința pe cine am în față.

— E o cinste să vă cunosc, domnule profesor, am zis, imitîndu-l în atitudine pe Logan. Și vă rog să primiți omagiile cuvenite unei personalități ca dumneavoastră.

— Haida-de ! O personalitate care nu e în stare să scoată un peștișor din baltă. Ha-ha ! a rîs el.

Pînă aici nu greșisem cu nimic și am continuat în glumă :

— Peștii sînt prin excelență muți, dar se vede că sînt și surzi. Nu se supun teoriilor dumneavoastră, care au captivat lumea științifică !

— Teorii, da, bine zis ! și a făcut un gest de lehamite, ca și cum nu-i făcea nici o plăcere să se vorbească despre preocupările lui. S-a întors spre administrator : ce spui, Logan, s-o prinde ceva sau nu ?

— Nădăjduiesc că da, domnule profesor.

Tanus Valbunius a făcut un semn de salut și s-a întors fără altă vorbă spre lac. Eram adînc impresionat de faptul că-l cunoscusem, mă întrebam de ce trebuie să se spună despre dînsul că e alienat mintal și ce făcea, în definitiv, acolo, la castel, un savant de talia lui ? Am pornit mai departe, în tăcere, alături de Logan.

— Ce spuneți, domnule doctor ? m-a întrebat după un timp administratorul.

— E în regulă, domnule Logan. Dacă lucrurile merg tot așa de bine, îmi voi putea isprăvi lucrarea cu succes.

— E un om de mare valoare, nu ?

— Da, este.

— Păcat că nu mai e sănătos.

N-avea rost să încurajez o discuţie lipsită de temei şi am schimbat firul vorbei.

— Parcul se întinde mult? am vrut să ştiu.

— În linie dreaptă, pînă la ziduri, cam un kilometru. Avea însă paznici buni, v-am informat azi dimineaţă dacă vă amintiţi. Nu intră şi nu iese nici pasărea fără să ştim.

— Văd înaintea noastră un om, i-am atras atenţia. Poate că e unul dintre ceilalţi doi bolnavi?

— Nu, domnule, e grădinarul.

Apropiindu-ne mai mult, l-am recunoscut, în adevăr, pe grădinarul scund, roşcovan, care mă privise cu atîta simpatie, în vreme ce Logan îmi prezenta personalul. Avea în mînă un foarfece de tăiat viţa, cu care ciocănea uneori coaja copacilor. Zărindu-ne, s-a oprit în marginea aleii prunduite şi mi-a zîmbit iar cu prietenie.

— Sînteţi imprudent, domnule Logan, a zis el cînd am ajuns alături.

Administratorul a ridicat din sprîncene, mirat.

— Nu te înţeleg.

— Mă gîndesc la domnul doctor, nu la dumneavoastră. Cîinii.

— Ai dreptate, aşa e. Vrei să ne însoţeşti?

— Chiar asta şi fac.

Am pornit mai departe, şi Logan a început să-mi explice teama grădinarului, care venea în urmă la cîţiva paşi.

— Avem şapte cîini, domnule, de o ferocitate extremă. I-am adus special pentru paza parcului şi vă pot asigura că nu am mai mare încredere nici în oamenii plătiţi special pentru supravegherea zidurilor. Sînt tigri, nu animale domestice. Omul care ne însoţeşte are dreptate: pentru un necunoscut sînt mai periculoşi decît o armă de foc.

— După cîte înţeleg, mi-am manifestat îngrijorarea, nu voi putea circula decît însoţit.

— Nu, domnule doctor, să n-aveţi nici o grijă. Pe cît sînt de răi, pe atît sînt de inteligenţi. Dacă veţi binevoi să asistaţi de cîteva ori cînd îi hrănim, veţi deveni prietenul lor, ca toţi cei ce locuiesc aici. Aşa am procedat pentru fiecare dintre oamenii noi angajaţi, aşa am procedat şi cu cei trei domni internaţi la noi. Aţi văzut că domnul Valbunius stă singur pe malul lacului, dumnealui se înţelege cu ei perfect.

Prezenţa unor astfel de fiare în preajma noastră mă cam îngrijora şi priveam în jur cu prudenţă. Eram obişnuit cu demenţa umană, nu însă şi cu cea cîinească. Ne apropiam de castel şi, din punctul în care ne aflam, am putut privi pentru prima dată întreaga panoramă a clădirii. Intrarea în holul cunoscut de mine, de unde se putea pătrunde în

sufragerie, în cabinetul medical, apoi sus, pe treptele de marmură, nu era singura. Spre răsărit se vedea altă terasă, împrejmuită de un gărduleţ lucrat elegant în fier forjat, avînd deasupra o cupolă enormă, sprijinită de stîlpi groşi, prevăzuţi cu felinare fixe. Uşile masive de lemn, ca de cetate, erau sculptate cu multă măiestrie, într-o risipă de adîncituri, arătînd ca nişte adevărate basoreliefuri. Deşi de departe nu distingeam ce reprezintă, trăiam momentul estetic produs doar de îmbinarea acelor lumini şi umbre concurînd la expresia operei de artă. Turnul de deasupra arăta mai încăpător decît acela în care aveam eu camera.

— Domnul Valbunius locuieşte acolo? am întrebat, arătînd turnul.

— Da, a răspuns Logan. Acolo locuiesc toţi trei. Are fiecare cîte o încăpere, mai e o sufragerie, încă o sală comună. La drept vorbind, stau mai mult izolaţi, fiecare în camera lui, nu prea vorbesc unul cu altul, aproape că nu vorbesc de loc.

Constatam că Logan nu era atît de inteligent cum îmi închipuisem. Insistenţa lui de a-mi repeta cu atîta seninătate o lecţie învăţată pe dinafară mă îndreptăţea, fără îndoială, să-l calific astfel.

— Noi, domnule, a continuat el, nu-i vizităm niciodată. În afară de cameriste, de oamenii care-i servesc, nu intră nimeni în partea aceea a clădirii.

Pentru un om mai puţin calm, dădăceala aceasta putea deveni agasantă; eu, însă, eram hotărît să-l las în apele lui.

— Foarte bine, foarte bine, i-am întărit spusele. Am arătat apoi partea dreaptă a castelului. În aripa aceea ce este?

— Acolo locuieşte personalul de serviciu. Şi eu, domnule. Am omis să vă informez că puteţi comunica uşor din camera dumneavoastră şi din cabinet printr-un sistem de sonerii.

— Cu cine?

— Cu mine, domnule doctor. Oricînd doriţi, mă puteţi chema.

— Cu altcineva nu am asemenea legături? Cu un om de serviciu, de pildă.

Logan a ezitat cîteva clipe.

— Dacă doriţi, vă pot instala, domnule doctor.

— Nu, nu e nevoie. În restul castelului ce mai e?

— Nimic, domnule. Mobile şi panoplii prăfuite, lipsite de interes. Aşa bănuiesc cel puţin, pentru că încăperile sînt încuiate.

— E un loc destul de agreabil, liniştit.

— Da, domnule doctor, în adevăr liniştit. Aici nu se întîmplă nimic. Ştiu că grija domnului Urbo este una sin-

gură : însănătoşirea celor trei bolnavi, scop pentru care personal sînt devotat cu trup şi suflet. Bineînţeles, domnule doctor, în măsura în care îmi va fi acordată îndrumarea dumneavoastră.

— Mă voi strădui, domnule Logan, să fiu devotat şi eu intereselor noastre comune.

— Vă mulţumesc, domnule.

Ajunsesem lîngă terasa umbrită de cupola uriaşă a intrării dinspre răsărit, cînd Logan s-a oprit, întorcîndu-se spre grădinar.

— Mulţumesc, Magdula. Nu mai e nevoie să ne însoţeşti, a zis el.

Uitasem de prezenţa apropiată a grădinarului, uitasem şi de cei şapte cîini. Omul roşcovan, Magdula, cum auzisem că-l cheamă, ne-a salutat ridicînd arătătorul la tîmplă şi s-a retras ducînd pe chip acelaşi zîmbet prietenos. Mă atrăgea intrarea din faţa mea, voiam să desluşesc sculpturile de pe uşa de lemn şi m-am oprit locului.

— Doriţi să-i cunoaşteţi şi pe dumnealor? l-am auzit pe Logan.

De-abia atunci am văzut doi tineri, lîngă o măsuţă rotundă şi joasă, atenţi deasupra unei table de şah. Măsuţa era aşezată între colonade, încît nu-i putusem zări pînă atunci. N-am răspuns imediat. Cum stăteau aplecaţi, am avut răgaz cîteva clipe să le observ profilurile, ţinuta. Nu erau chiar tineri, cum mi se păruse, oricum, nu puteau fi mai vîrstnici decît mine.

După ce a mişcat un pion, unul dintre ei şi-a îndreptat spatele şi, întorcînd capul, a schiţat un salut către Logan. Pe mine m-a privit surprins la început, apoi cu o indiferenţă rece, ca şi cum lîngă ceilalţi copaci din parc se mai ivise încă unul pe care, pînă atunci, nu-l observase. Mi-am închipuit că erau anunţaţi de venirea mea şi că le suscitam interesul exact cît o mobilă de care nici nu te împiedici, dar nici nu-ţi este utilă. Constatarea aceasta, dreaptă sau nu, m-a făcut să-i răspund administratorului cu oarecare nervozitate.

— E destul timp să-i cunosc în altă zi, domnule Logan.

Am întors spatele acelei frumoase intrări, prilejuind încă un motiv de satisfacţie însoţitorului meu.

(CONTINUAREA ÎN NUMĂRUL VIITOR)

DE LA TRANSMITEREA SUNETULUI PRIN VID LA DEVIEREA LUMINII SPRE ROȘU

de ing. BOGDAN I. PAȘA

O telegramă de presă („Informația Bucureștiului" din 30 V 1970) anunță un fapt curios și, în același timp, aparent inexplicabil.

Detectoare ultrasensibile din Insulele Bermude ale laboratorului geologic aparținînd Universității Columbia au înregistrat sunete emise de rachetele navelor „Apollo"-12 și „Apollo"-13, în momentul în care se înscriau pe orbita terestră de parcare și în momentul în care părăseau această orbită pentru a se înscrie pe orbita lunară.

Faptul de neexplicat este că la această altitudine, în jur de 160 km, vidul este aproape perfect : densitatea atmosferică e abia de 3 miliardimi din densitatea la sol. O moleculă de aer trebuie să parcurgă 150 m ca să ciocnească altă moleculă. În aceste condiții, sunetul nu se poate produce și cu atît mai mult nu se poate transmite Experiența clasică cu un clopoțel pus să sune într-un balon vidat confirmă aceasta : nu se aude nici un sunet.

Mai de mult, căutînd să găsesc o explicație devierii spre roșu a luminii care ne vine din spațiul îndepărtat, alta decît prin efectul Doppler-Fizeau, mi-am imaginat condițiile speciale în care sunetul s-ar putea totuși propaga prin vid.

Consider că o astfel de propagare se poate explica ușor în fizica clasică, pornind de la experiența cu bilele lui Mariotte În această experiență, lesne de înțeles pentru jucătorii de biliard, un număr de bile elastice sînt așezate în linie fără interval liber între ele. Dacă lovim prima bilă din șir cu o altă bilă identică în direcția celorlalte, vedem că bila care izbește rămîne nemișcată, asemenea celorlalte, în afară de ultima, ce continuă mișcarea bilei care a izbit. Prima bilă a venit ca un proiectil. Energia de lovire s-a transmis de la bilă la bilă prin oscilații elastice, bilele înseși nu s-au mișcat, fiecare dintre ele fiind reținută de inerția bilei următoare, în afară de ultima, ce a pornit tot ca un proiectil.

Să ne întoarcem acum la sunetul transmis la Pămînt de racheta „Apollo". La locul său de producere (în ajutajul motorului) nu este vid. Jetul de gaze compact la ieșirea din motor se pre-

lungește cu un balon de gaze în expansiune și formează mediul gazos, în care sunetul se poate propaga. Fiecare moleculă din șirul ce formează trenul de unde se lovește de următoarea. Pe măsură ce undele avansează în mediul mai diluat, liberul parcurs între două ciocniri se mărește din ce în ce. Ultima moleculă nu mai întîlnește nimic în drumul ei și pleacă exact ca ultima dintre bilele lui Mariotte. De fapt, nu este vorba de o singură moleculă, ci de moleculele de pe o întreagă suprafață de undă. Acest jet de molecule, ajungînd în straturi mai dese dle atmosferei, ciocnește moleculele din aer, la fel ca prima bilă din experiența lui Mariotte, și se transformă din nou în unde sonore.

Acum înțelegem și de ce clopoțelul nu sună în vid : îi lipsește un înveliș de particule care să poată fi smulse de oscilațiile sonore din corpul său. Este ca și cînd un glumeț ar fi lipit între ele bilele din experiența lui Mariotte.

Dar ce legătură poate avea toată această poveste cu lumina ?

Știm că lumina, considerată la început a fi de natură ondulatorie, a dat multă bătaie de cap fizicienilor, care nu înțelegeau cum se poate propaga prin vid. Era necesar un „eter", adică un mediu de propagare imobil care să umple spațiul cosmic. Dar acesta avea proprietăți imposibile, din care esențial era faptul că nu se putea explica de ce lumina care sosește în direcția mișcării Pămîntului are aceeași viteză cu cea care sosește din sens contrar.

Teoria relativității a înlăturat aceste dificultăți. Lumina este un fenomen net corpuscular. Se propagă prin fotoni. Nu mai este necesar eterul. Dar această propagare are importante aspecte ondulatorii. În adevăr, fenomene ca difracția și interferența nu se puteau explica decît datorită acestor aspecte. Dualitatea aceasta corpuscul-undă apare de fapt la toate fenomenele de propagare corpusculară și a condus la mecanica ondulatorie : orice corpuscul în mișcare este însoțit de un grup de unde. Dar problema cea mai dificilă este : ce sînt aceste unde însoțitoare ale corpusculilor în mișcare ?

„Unde de probabilitate", iată o explicație care înlătură dificultățile, dar nu pare suficient de convingătoare.

Pentru a înțelege această afirmație, să analizăm foarte sumar ce sînt aceste unde de probabilitate.

În orice caz, nu sînt unde în sensul fizicii clasice. „Undele clasice" reprezintă vibrații ale unui mediu fizic, care, în ansamblul său, nu se deplasează în lungul drumului undelor. Două unde opuse, care se întîlnesc, se pot anula între ele, așa după cum un obiect solicitat în două sensuri opuse stă nemișcat.

„Undele de probabilitate", în schimb, reprezintă corpuscule care merg odată cu aceste unde. Anularea a două astfel de unde între ele ar însemna, în sensul fizicii clasice, dispariția a două corpuscule care se ciocnesc, ceea ce, evident, nu este posibil. Totuși experiențe repetate au arătat că orice flux de corpuscule poate da difracții și interferențe. Să presupunem, bunăoară, că tragem la țintă cu un tun de protoni (care conține și un orificiu producător al difracției). În fizica clasică, precizia tirului poate fi oricît de mare. Fizica modernă arată că acest lucru nu poate fi realizat ; tirul va avea o împrăștiere care poate fi calculată (prin principiul ne-

determinării). Dacă trag un singur foc, lovitura poate izbi ținta oriunde în interiorul cercului de împrăștiere. Nu pot ști unde voi găsi gaura făcută de proton. Să tragem acum cu „foc continuu" o foarte mare cantitate de protoni. Examinarea țintei aduce o mică surpriză : mă așteptam să văd găurile din țintă plasate omogen în interiorul cercului de împrăștiere sau, eventual, mai dese spre mijlocul lui. În loc de aceasta, găurile sînt foarte dese în centru și pe niște cercuri concentrice și mult mai rare între aceste cercuri. Am obținut o imagine identică cu cea a difracției unei unde, însă produsă pe altă cale. Bineînțeles, această experiență este imaginară. Protonul este mult prea mic ca să-i putem vedea urma pe o țintă. În realitate ținta este un clișeu fotografic. Cum între tun și țintă nu se află nimic care să poată devia atît de curios proiectilele, cauza rezidă în însuși tunul de protoni, ca și cînd ar fi avut o vibrație sistematică în timpul tirului. Spun că fluxul de protoni are o statistică ondulatorie, adică probabilitatea de a izbi un anumit punct al țintei este ca a unei unde. În cazul unui foarte mic număr de protoni o probabilitate nu înseamnă certitudine. Dacă numărul lor este însă foarte mare, putem calcula exact densitatea de lovituri în punctul respectiv. Acum înțelegem de ce undele de probabilitate înlătură dificultățile. Într-adevăr, orice „oscilație clasică" se poate propaga numai într-un mediu în care există „oscilatorii" cîmpului respectiv. Undele de probabilitate, în schimb, n-au nevoie de acest eter. De asemenea, înțelegem de ce nu sînt suficient de convingătoare : nu arată intuitiv și clar cauza acestei statistici ondulatorii.

În ultimul timp însă au fost descoperite în propagarea corpusculilor fenomene mai apropiate de undele clasice decît este nevoie pentru aceste unde statistice. Mă refer la efectul „Cerenkov" : corpusculi cu viteză foarte mare intrînd într-un mediu dens, în care viteza luminii este mai mică decît viteza lor proprie, îl parcurg cu viteză supraluminică. Se constată că se produc unde de șoc luminos asemănătoare bangului sonic provocat de aparatele care străbat atmosfera cu viteze supersonice. Și aici razele de lumină formează cu traiectoria un unghi proporțional cu viteza corpusculului către viteza luminii. În cazul bangului sonic, aparatul care l-a produs a ciocnit moleculele de aer, adică oscilatorii acustici aflați în repaus.

Putem presupune că și în cazul undei de șoc luminos corpusculii au ciocnit oscilatorii cîmpului electromagnetic (lumina este o oscilație electromagnetică). Acești oscilatori nu pot fi fotoni (așa cum îi cunoaștem noi) aflați în repaus, deoarece fotonii au masa de repaus nulă, în consecință ei pot exista numai aflați în mișcare cu viteza luminii. Dar indiferent ce ar fi ei, acolo unde acești oscilatori există, nu mai este nevoie de unde de probabilitate pentru propagarea luminii ; lumina se poate propaga prin unde clasice.

Prin aceasta, propagarea luminii tinde să devină mai asemănătoare cu propagarea sunetului decît ne-am fi așteptat ; mișcarea corpusculară a luminii tinde să se apropie foarte mult de o oscilație clasică. Dar dacă sunetul se poate propaga și în vid, apropierea se produce și din cealaltă direcție. Începem să înțelegem că și o oscilație clasică poate sări peste vid, ca și o undă de probabilitate.

Condițiile necesare sînt următoarele:

— La locul de producere a oscilației să existe oscilatorii cîmpului respectiv.

— Aceşti oscilatori să poată fi smulşi datorită energiei undelor cel puțin în zonele de margine.

— La locul de sosire să existe de asemenea oscilatorii necesari.

În concluzie, o propagare poate fi și corpusculară, și oscilatorie. Dacă liberul parcurs al corpusculului este lung, predomină aspectul corpuscular, dacă acest liber parcurs este scurt, predomină aspectul oscilatoriu. Așadar, unda de probabilitate a propagării corpusculare are, în acest caz, drept cauză o undă clasică și transportă toate proprietățile ei. Pentru ambele moduri de propagare, în cazul sunetului, purtătorul este acelaşi: molecula. În cazul sunetelor sosite de la „Apollo", putem concepe propagarea ca o oscilație, însă prin medii diferite. Trecerea peste vid ar fi trecerea printr-un mediu cu liberul parcurs extrem de lung. La fel de bine putem spune că în această zonă mişcarea este corpusculară. Corpusculele vin însă în valuri, corespunzătoare undelor care le-au dat naștere, adică sînt însoțite de aceste „unde de probabilitate".

Dacă extindem brutal această nouă analogie corpuscul-undă de la propagarea sunetului la propagarea luminii, apar unele modificări esențile de concepție. În adevăr, pînă acum consideram că lumina care ne vine de la o stea depărtată este formată din fotoni emiși de acea stea și care ajung pînă la noi parcurgînd distanța cu viteză constantă. Dar după noua ipoteză, ceea ce ajunge la noi este un foton provenit din apropiere, ultimul oscilator întîlnit pe parcurs. În lungul întregului drum, purtătorul se schimbă de un număr mai mic sau mai mare de ori. Pe fiecare liber parcurs viteza de propagare este viteza proprie a oscilatorului respectiv. Ceea ce numim „viteza luminii" este de fapt viteza oscilatorilor cîmpului electromagnetic în zona noastră. Mărimea acestei zone este greu de stabilit. Teoria relativității a înlăturat necesitatea eterului, dar, stabilind echivalența masă-energie, au apărut particulele de schimb. Prin aceste particule fizica modernă reușește să explice ceea ce n-a putut explica fizica clasică: acțiunea la distanță între corpuri care n-au între ele nici o legătură materială. Totul se întîmplă cam așa după cum jucătorii de volei își dau impulsuri unul altuia prin intermediul mingii, cu deosebirea că aci sînt simultan o mulțime de mingi în același joc. Nu este nevoie de legături fixe între jucători, însă tot timpul se află un nor de mingi în zbor.

Fiecărui fel de cîmp de forțe îi corespunde o particulă de schimb. Spre exemplu, cîmpului de forțe din interiorul nucleului atomic îi corespunde mezonul π.

La fel, cîmpul gravific are ca purtători gravitonii. Aceștia sînt deocamdată ipotetici. N-au fost încă identificați, dar ei sînt necesari, şi fizicienii îi caută cu asiduitate. Tot așa a fost căutată mai înainte particula „neutrino", care se dovedise necesară prin calcul, dar care n-a putut fi găsită decît mai tîrziu, după minuțioase cercetări de extremă delicatețe. (Şi cîte alte astfel de particule mai pot apărea!) S-a trecut de la concepția unui eter static la un fel de nor de particule în agitație, care înconjură corpurile mult în afara limitei lor fizice. Putem spune că, de fapt, eterul a fost înlocuit prin ceva

mult mai complicat. Mişcarea de agitaţie a acestui nor să fie haotică ?

Dacă ne întoarcem la sunet, putem spune că în ceea ce-l priveşte mişcarea este haotică. Fiecare moleculă de gaz are altă viteză. Viteza sunetului este o viteză medie a acestei agitaţii care se realizează prin faptul că, pe un parcurs dat, prin gaz se schimbă un număr imens de purtători. Alta este situaţia la ieşirea acestor molecule în vid. Aceiaşi purtători parcurg fără a fi schimbaţi distanţe libere foarte mari, fiecare cu viteza lui proprie. Datorită diferenţelor de viteză a purtătorilor, mişcarea, care, la plecare, era sub formă de valuri, se uniformizează din ce în ce de-a lungul parcursului, tinzînd spre un flux omogen, adică spre un „vînt".

Din acest motiv, energia sunetului trebuie să scadă rapid în vid şi nu ajunge prea departe. (Sunetele de la „Apollo" au fost auzite de detectoare ultrasensibile la circa 200 km.) Aceasta este o fericire. În caz contrar, „vîntul solar" ne-ar aduce ecoul puternicelor explozii din Soare sub forma unor infernale bubuituri !

În ceea ce priveşte oscilatorii cîmpului electromagnetic, nu ştim cît de mare este împrăştierea vitezelor lor proprii. Probabil foarte mică. Dar şi aici poate să apară o pierdere de energie proporţională cu distanţa. Unul dintre aspectele acestei pierderi de energie poate fi devierea culorii luminii spre roşu.

În adevăr, energia transportată de o oscilaţie depinde de frecvenţa ei. Un sunet mai acut transportă mai multă energie decît un sunet mai gros. O rază de lumină mai albastră transportă mai multă energie decît o rază de lumină mai roşie.

Pînă acum modificarea frecvenţei se putea justifica numai prin efectul Doppler-Fizeau cunoscut din acustică. Sunetul de la un corp care se îndepărtează ajunge mai grav, de la un corp care se apropie ajunge mai ascuţit.

Dar studiile astronomice arată că şi lumina care ne vine de la corpurile cosmice îndepărtate prezintă o deviere a culorii spre roşu proporţională cu distanţa. În lumina efectului Doppler-Fizeau înseamnă că toate aceste corpuri se îndepărtează de noi. Viteza de îndepărtare creşte proporţional cu distanţa, astfel încît galaxiile foarte îndepărtate au viteze apropiate de viteza luminii, ca şi cînd întregul univers ar fi într-o gigantică explozie, acea cunoscută „expansiune a universului". Teoria expansiunii are şi oponenţi, dar pentru a o putea înlătura trebuie găsită altă explicaţie acestei devieri spre roşu. A apărut astfel ideea „obosirii luminii", care pune devierea spre roşu în seama unei pierderi de energie pe parcurs. Pînă acum nu s-a putut însă găsi o cauză acestei pierderi de energie, astfel încît această concepţie nu poate fi riguros susţinută.

Ipoteza prezentată aici caută să dea o explicaţie acestei oboseli a luminii, adică să explice devierea spre roşu altfel decît prin efectul Doppler-Fizeau. Prin aceasta s-ar putea înlătura şi ideea acestei gigantice explozii de o amploare de necrezut.

POŞTA REDACŢIEI

GH. ROMANESCU (Cîmpina): Dintre povestirile dv. „Lacul" este cea mai promiţătoare; fiţi însă mai îndrăzneţ în abordarea temei SF şi sperăm că în curînd veţi putea fi publicat. Poeziile au fost trimise Cenaclului SF.

NIŢESCU V. TITI (Bucureşti): Nu ne îndoim de posibilitatea existenţei reale a unei întîmplări de genul celei relatate de dv.; dar felul naiv în care aţi tratat-o ne îndeamnă să aşteptăm noi veşti de la dv. Ne scrieţi că aţi citit din lucrările dv. la cenaclul Liceului „Gh. Şincai" şi că aţi dori să frecventaţi şi un cenaclu specializat în anticipaţie, dar că nu-i cunoaşteţi adresa. Iată dovada că nu citiţi suficient de atent colecţia noastră. Pentru dv. şi pentru alţi amatori, adresa Cenaclului SF din Bucureşti este: Casa de cultură a studenţilor (Calea Plevnei nr. 61).

GHEORGHE DOROBANŢU (Bucureşti): Vă cerem scuze pentru faptul că în numărul 385 al colecţiei caricatura dv. a apărut, din eroare, semnată Mihu Antin.

CRISTIAN ERMEI POPESCU (Galaţi): Povestirea „Mlaştina" nu se încadrează în profilul anticipaţiei; povestirea „Singura lege" şi poeziile au fost trimise cenaclului SF.

TOPOLOIU NICOLAE (Bucureşti): Din păcate, tot încă nu! Desenele denotă un oarecare talent, deşi sînt cam „neglijente"; poantele suferă însă de anemie.

MIRCEA CRISTIAN URSEANU: Nobilele intenţii ale eroului din „Povestea Spaţiului II" de a reînnoi fizica modernă sînt anihilate de o totală ignoranţă în fizica elementară. Citām: „Masa reală nu e o propietate (sic!) absolută a materiei. Şi copii (sic!) ştiu că altfel cîntăreşte un corp pe Pămînt şi altfel în spaţiu (sic!) cosmic ori pe Lună. Se comfundă (sic!) prea des acceleraţia cu viteza". Ne permitem să vă recomandăm schimbarea maşinii de scris: face prea multe greşeli.

Prof. NIC. CIUTEA (Bîrlad): Vă mulţumim pentru caldele dv. aprecieri privitoare la ultima povestire a lui Mihnea Moisescu. Vă dorim o grabnică însănătoşire. Poate că în convalescenţă veţi reuşi totuşi să daţi glas impulsurilor dv. anticipative.

IULIAN I. CARAGEA (comuna Piscu Vechi — Dolj): Lucrarea trimisă atestă, indiscutabil, talentul de povestitor al autorului ei, elev în clasa a VI-a. În acelaşi timp, lipsa de experienţă se răzbună prin stîngăciile şi naivităţile care abundă în această nuvelă de aproape o sută de pagini. Vă sfătuim cu toată convingerea să continuaţi a scrie, dar la dimensiuni mai mici, care pot fi mai uşor controlate, stăpînite, şlefuite. Încercaţi-vă deci puterile deocamdată în povestiri scurte, cu o idee pregnantă şi cu o acţiune mai puţin labirintică.

PETRE SOFRAN (Dudeştii Vechi-Timiş): Povestirea „Dragoste în miniatură" este deocamdată doar un basm naiv cu unele elemente ştiinţifice. Ideea

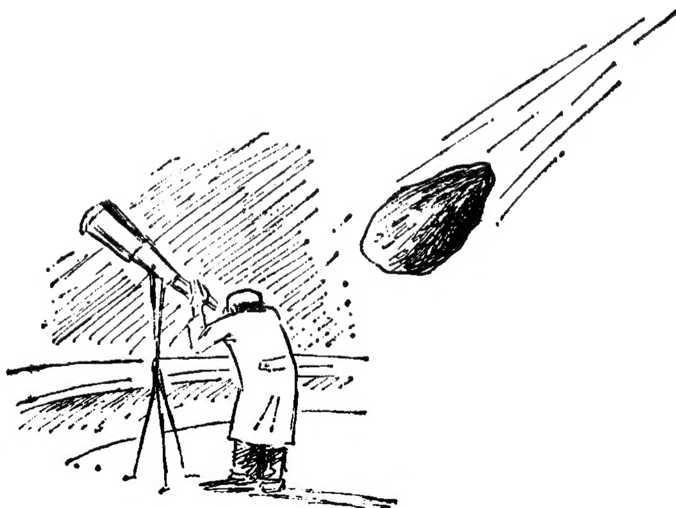
micşorării corpurilor pînă la dimensiuni microscopice nu este nouă, iar în filmul „Călătorie fantastică" impresionantă ne pare realizarea tehnică cinematografică şi nu ideea în sine. Neverosimil este şi faptul că profesorul Ionescu găseşte pe electronul vizitat o lume aidoma celei terestre, cu o ţărăncuţă, Florica, totodată profesoară de istorie şi cu care se înţelege de la început (de unde a învăţat Florica româneşte ?). Dacă totul ar fi constituit doar o glumă (ceea ce ar fi pretins un alt stil, o altă viziune iniţială a autorului), ar fi mers şi această ciudăţenie, dar dv. aţi ţintit să scrieţi o lucrare ştiinţifico-fantastică, şi atunci totul devine incredibil. Nu este exclus să aveţi talent (ne-o mărturiseşte scrisoarea dv.), dar va trebui să vă clarificaţi asupra acestui lucru, citind mult, lucrînd tenace pe text, meditînd asupra meşteşugului literar. Aşteptăm să ne mai scrieţi.

ŞTEFAN SGANDER *(Bucureşti) : Povestirea dv. „Focul" a fost reţinută pentru cenaclul SF.*

GHEORGHE DELAVRANI *(Timişoara) : Povestirile trimise sînt deocamdată needificatoare cu privire la talentul dv. Mai încercaţi.*

ROTARU FLORIN DAN *(Sinaia) : Povestirea dv. „Două minute" este interesantă şi a fost trimisă cenaclului SF.*

U M O R

Desen de IONEL LUCA

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

2012

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

COLECTIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

• APRILIE 1971
PREȚUL 1 LEU 41001